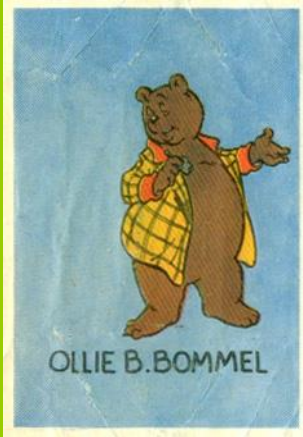

W. Luteijn & Zonen N.V. Fabriek van Suikerwerken Breskens

"Beste jongens en meisjes, doe als het jongetje uit het verhaal van dit boek en spaar de Bommelplaatjes om er dit mooie boek mee vol te plakken."

De Bommelplaatjes zijn getekend door Wim Lensen en Frits Godhelp. De tekst is van Lo Hartog van Banda.

Op de 44 plaatjes staan een aantal figuren uit de OBB en Tom Poes strips, en een aantal uit andere krantenstrips en stripboekjes uit de 40er tot en met 60er jaren, met de hoofdfiguren Panda, Kappie en Olie Kapoen.

Snoepfabriek Luteijn in Breskens in Zeeuws-Vlaanderen heeft weinig interessants voortgebracht, maar de drie gekartonneerde plakboeken die van midden vijftiger tot midden zestiger jaren zijn uitgegeven worden wel fanatiek verzameld.

Luteijn maakte in de vijftiger jaren zuurtjes in diverse smaken die elk afzonderlijk in een papiertje gewikkeld waren. Deze werden in Nederland verkocht, maar ook naar de Verenigde Staten geëxporteerd. In dezelfde tijd dat in Nederland Albert Heijn en het weekblad Margriet plaatjesalbums uitgaven gewijd aan de lange tekenfilms van Walt Disney die toen in de Nederlandse bioscopen verschenen (1951-1955), begon Luteijn in Amerika zijn "hard candy" aantrekkelijker te maken door op de wikkels figuurtjes van Walt Disney af te drukken. De snoep-wikkels zijn 60 x 60 mm met witrand en een brede tekststrook aan één kant. Op elke wikkel staat één figuurtje afgebeeld met de Amerikaanse naam erbij, zoals Huey, Dewey en Louie voor de drie neefjes van Oom Donald, die in Nederland Kwik, Kwek en Kwak genoemd werden. Amerika had geen traditie van plaatjesalbums, een album werd er niet bij uitgegeven.

In oktober 1952 begon in Nederland de uitgave van het weekblad Donald Duck. Daardoor werden de oude Disney figuren uit de vooroorlogse korte tekenfilms, met als eerste Donald Duck en Micky Mouse met hun hele familie, ook in Nederland populair. Maar het duurde toch nog vier jaar voordat Luteijn de snoepwikkels ook in Nederland ging gebruiken. De snoepjes werden "Donald Duck snoepjes" genoemd en de plaatjes "Donald Duck plaatjes", hoewel driekwart van de figuurtjes afkomstig waren uit de lange tekenfilms die niet in het blad verschenen. De Amerikaanse namen op de plaatjes werden niet vervangen door Nederlandse. Er werd een albumje bij gemaakt met een afbeelding van Donald Duck erop, maar met de titel "Plakalbum voor Walt Disney plaatjes". Op de snoepwikkels kwam een colofon met verwijzing naar het album.

De snoepjes met de Amerikaanse namen erop waren kennelijk in Nederland niet zo'n succes. Dit album is zeer zeldzaam.

Aanzienlijk meer succes had Luteijn met de getekende figuurtjes afkomstig van de Marten Toonder studio's, waarmee rond 1960 begonnen werd. Er werden weer 44 verschillende wikkels uitgegeven, met de belangrijkste figuren die in de zeer populaire stripverhalen van Tom Poes en Ollie B. Bommel voorkwamen. De plaatjes werden Bommelplaatjes genoemd en de snoepjes Bommelsnoepjes. De uitvoering van de wikkels is hetzelfde als van de Donald Duck snoepjes. Er werd direct een plakboek bij uitgegeven met dezelfde afmetingen als het Disney plakboek, maar nu oblong zoals de stripboekjes. Het album heeft een verhaal dat als enig doel heeft alle plaatjes met de vele verschillende figuurtjes de revue te laten passeren. Op de binnenkant van de omslag staat een inleidinkje op deze plaatjesparade.

Dit album komt veel voor en het is nog steeds veel gezocht door Toonder-verzamelaars en meer specifiek Bommelverzamelaars.

De twee plakboekjes zijn gekartonneerd en bevatten 11 ongenummerde pagina's met elk 4 plaatjes met een blokje tekst erbij, en een laatste pagina met colofon. Ze zijn 19 x 27 cm groot, de omslag is met cellofaan beplakt en de voorkant en achterkant zijn gelijk bedrukt. Het eerste "Plakalbum" is in staand formaat, het tweede "Plakboek" is liggend (oblong formaat).

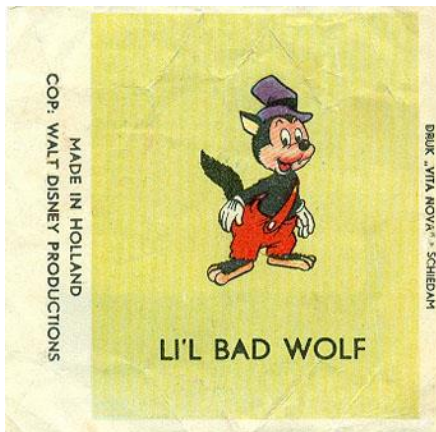
Van het Bommelpakboek is in 1964 (volgens Matla) een heruitgave gemaakt in een veel kleinere oplage, in een kleiner staand formaat van 14,2 x 23,5 cm met de ongewijzigde teksten.

Verschillende drukken van de plaatjes

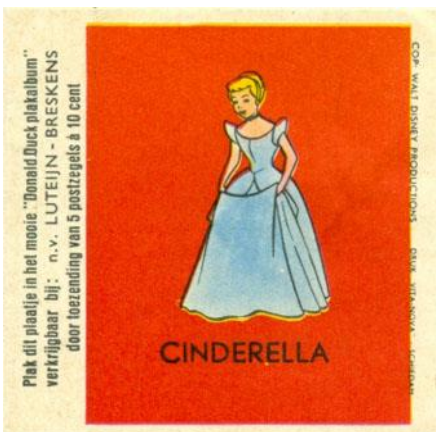
Fanatieke plaatjesverzamelaars kunnen aan deze Luteijn plaatjes hun hart ophalen. Er zijn maar liefst 7 verschillende drukken.

De Walt Disney plaatjes komen voor in vier drukken, twee Engelse en twee Nederlandse. Alle vier de drukken hebben de tekststrook links.

De eerste, waarschijnlijk oudere Engelse druk heeft in de rechter witrand alleen de tekst DRUK „VITA NOVA” - SCHIEDAM, en op de tekststrook alleen MADE IN HOLLAND COP. WALT DISNEY PRODUCTIONS, zie het linker plaatje hieronder. De tweede druk heeft geen tekst in de rechter rand, en de tekststrook is uitgebreid met de druk, de fabrikant en de productsamenstelling, zoals op het rechter plaatje.

De Nederlandse drukken hebben de drukker en copyright in de witrand rechts, en in de tekststrook wordt verwezen naar het album: "Plak dit plaatje in het mooie Donald Duck plakalbum. Verkrijgbaar bij N.V. Luteijn - Breskens". In één druk is toegevoegd: "door toezending van 5 postzegels à 10 cent" (zie het linker plaatje hieronder). In de zeldzame vettere druk is toegevoegd: "Deze serie omvat 44 afbeeldingen" (het rechter plaatje hieronder). Overigens zijn er meer plaatjes uitgegeven dan de 44 die in het album passen, zie pagina 4.

De Bommel plaatjes komen voor in één Engelse druk, zie het linker plaatje op pagina 6, en twee Nederlandse. Beide Nederlandse drukken hebben dezelfde tekststrook. In de eerste meest voorkomende staat de naam van het afgebeelde figuurtje horizontaal onder de tekening zoals in het middelste plaatje op pagina 6. Bij de zeldzame bijdruk na het uitkomen van de heruitgave van het Bommel plakboek in staande uitvoering zijn de namen in de plaatjes ook verticaal gemaakt zoals in het rechter plaatje op pagina 6.

Een extra uitdaging voor plaatjesverzamelaars en Bommelverzamelaars is, dat meerdere Bommelplaatjes met verschillende kleuren achtergrond zijn uitgegeven, zie de lijst op pagina 8 t/m 18.

Zie pagina 19 voor nog meer plaatjes van Luteijn en een beknopte beschrijving van de geschiedenis van het bedrijf.

LUTE01

Plakalbum voor Walt Disney plaatjes

Plakalbum voor Walt Disney Plaatjes. Luteyn's Suikerwerken, (1957).

Dit eerste boekje van snoepfabriek Luteijn wordt in het algemeen vroeger geschat. De laatste vier plaatjes zijn echter van de film "Lady and the tramp", die in première is gegaan in december 1955. De volgende tekenfilm is pas in 1959 uitgekomen, *Sleeping Beauty* (Doornroosje). Hiervan zijn nog wel enkele plaatjes uitgegeven, maar die komen niet meer in het album voor (zie de volgende pagina). Dit album is dus uitgekomen in de periode 1956 – 1959. De tekst bij het eerste plaatje (zie hieronder) bevestigt dat ook.

6 ongenummerde bladen en 44 plaatjes om op te plakken naast blokken tekst.

Prijs: 5 postzegels van 10 cent.

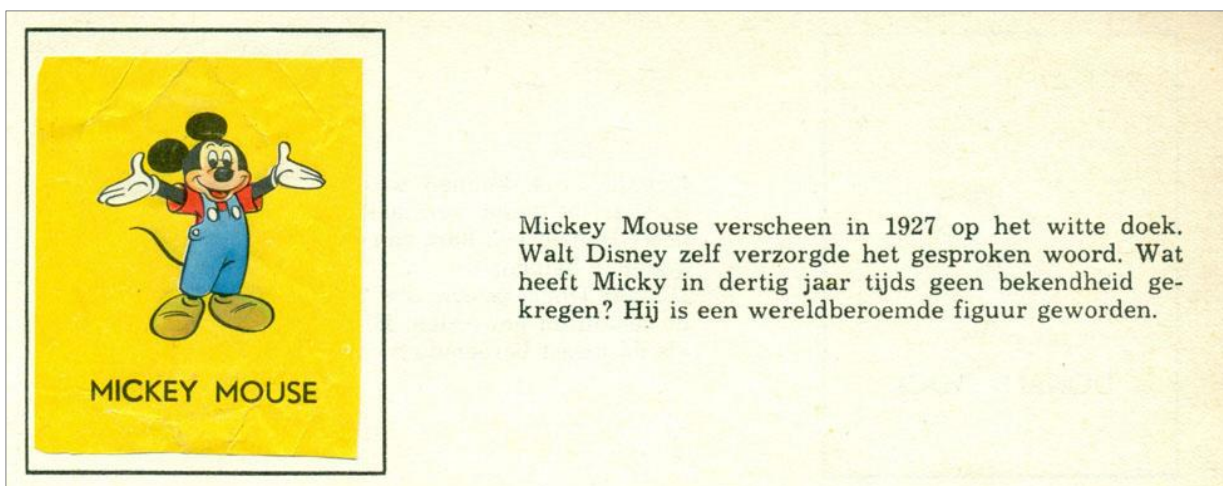
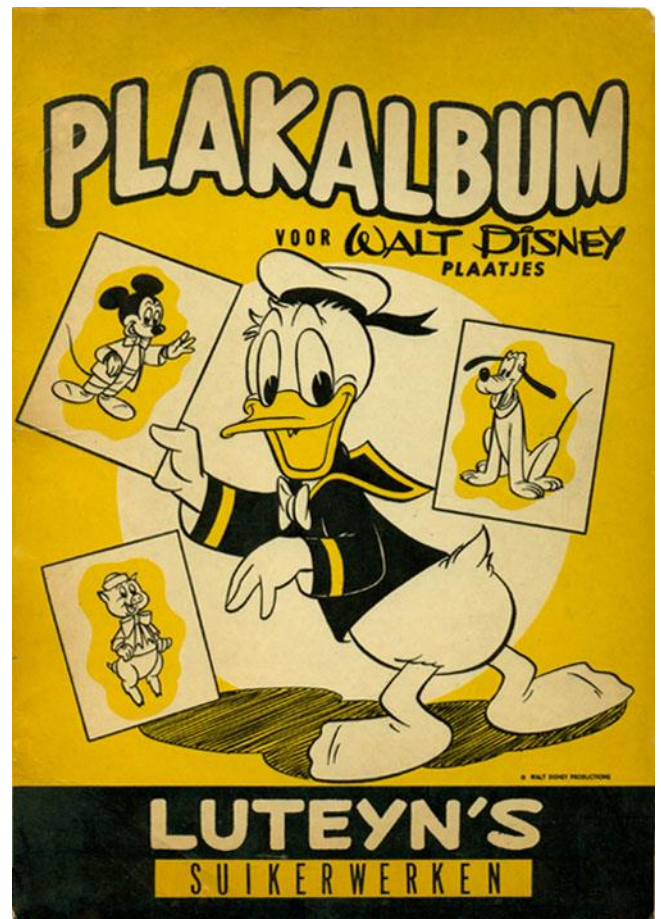
Kenmerken

Gekartonneerd boekje van 27 x 19 cm. De omslag is met cellofaan beplakt en de voorkant en achterkant zijn gelijk bedrukt. De eerste 11 pagina's hebben elk 4 inplakkaders voor een plaatje met een blokje tekst erbij, en de laatste pagina heeft alleen een colofon. Op de omslag is de firmanaam nog op de vooroorlogse wijze aangegeven met een "y".

Zowel voorin het album als achterin en op de plaatjes wordt onjuist gesproken over "Donald Duck-plaatjes" in plaats van Walt Disney plaatjes zoals op de kaft staat, waarschijnlijk omdat de snoepjes om reclameredenen werden verkocht als "Donald Ducksnoepjes".

Op de binnenkant van de voorkaft staat een kort inleidinkje, waarin evenwel niets gezegd wordt over de films waar de meeste plaatjes in dit album op gebaseerd zijn.

De snoepwikkels met de afbeeldingen zijn 60 x 60 mm groot met witrand en een brede tekststrook aan de linkerkant (zie Cinderella op pagina 2). De afbeeldingen zijn circa 44 x 55 mm groot. In dit staande album zijn de vier plaatjes onder elkaar geplaatst met de tekstblokken ernaast. Uit de grootte van de inplakkaders blijkt dat het de bedoeling was dat de tekststrook aan de linkerkant van de plaatjes ervan afgeknipt werd. Dat is niet altijd gebeurd. Als de strook wel afgeknipt is, is vaak de hele witrand rond het plaatje weggeknipt, met meestal een weinig fraai resultaat.

Het album geeft serietjes plaatjes die de films min of meer chronologisch volgen:

Mickey Mouse, Minnie, Pluto en Goofy (1927 e.v.),

Donald Duck en familie (1934 e.v. 6 pl.),

Joe Carioca (geen filmfiguurtje),

Dumbo (1940),

Sneeuwwitje en alle 7 dwergen (1937),

Bambi met 2 vriendjes (1942),

Cinderella (1950),

Pinocchio met 2 dieren (1940),

Alice in Wonderland (1951),

De boze Wolf met kleine wolf en de 3 biggetjes (nn),

Broer Konijn, Broer Vos en Broer Beer (nn),

Peter Pan met 2 vijanden (1953),

Davy Crocket (TV serie, 1955-1956),

en tenslotte Lady en de Tramp met twee vrienden (1955).

Op alle plaatjes, ook de drukken voor Nederland, staan de namen in het Engels, bijvoorbeeld "Snow White".

Er zijn ook zeven plaatjes uitgebracht van de volgende animatiefilm, Sleeping Beauty (1959) in Nederland Doornroosje, die niet meer in het album opgenomen zijn, terwijl dat wel op de plaatjes vermeld is.

De zeven plaatjes met de benamingen in de Nederlandse versie(s) van de film zijn:

Princess Aurora (lopend) en Princess Aurora (slapend) – Doornroosje

King Hubert – 1e versie Koning Hubert; 2e versie Koning Hugo

King Stephan – Koning Stefan,

Maleficent – 1e versie Mefistola; 2e versie Malafide

Prince Phillip – Prins Filip

The Good Fairies – de goede feeën.

LUTE02A

Plakboek voor Ollie B. Bommel plaatjes

(Circa 1961)

6 ongenummerde bladen met 44 plaatjes om op te plakken boven de teksten.

Prijs: 50 cent aan postzegels

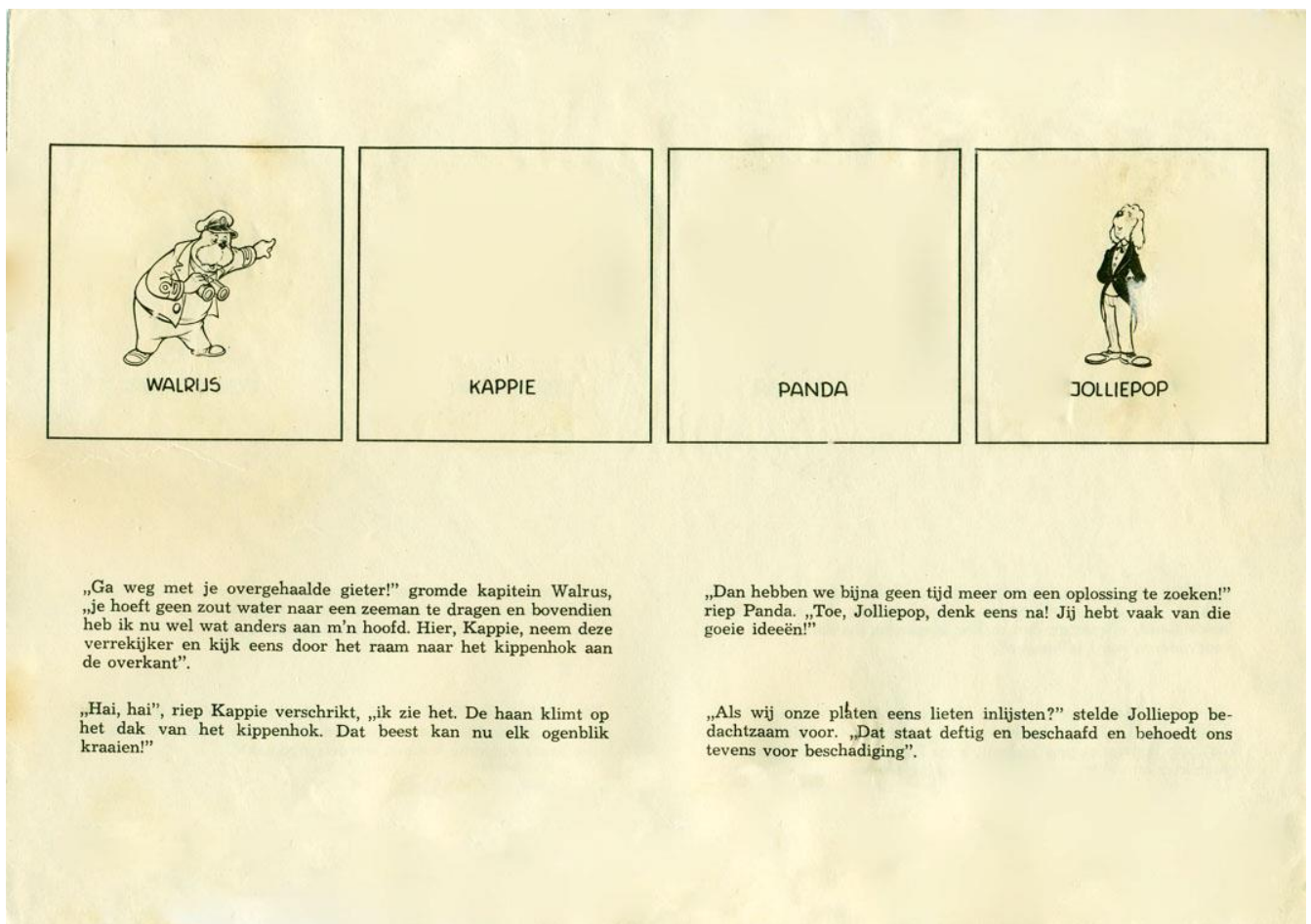
Matla geeft in zijn Stripcatalogus voor de eerste uitgave van het OBB album het jaartal 1956. Dat moet veel later zijn, aangezien het Disney album op zijn vroegst in 1956 uitgebracht kan zijn. Eerste eigenaren melden dat ze het boekje in 1961 gekregen hebben.

Kenmerken

Gekartonneerd oblong boekje van 27 x 19 cm met twee nietjes in de vouw. De voorkant en de achterkant zijn hetzelfde. Bij de eerste druk(ken) is de omslag van dik stijf karton, daarna van dunner soepel karton.

Op de eerste 11 pagina's staan zoals in een stripboekje steeds bovenaan 4 kaders voor het inplakken van een plaatje, met daar onder vier strookjes tekst die elk bij een plaatje horen. Op de laatste pagina staat alleen een colofon. Het verhaaltje begint al op de binnenkant van het voorplat.

Een aantal figuurtjes komen meerdere malen voor in verschillende houdingen. Om dan toch te kunnen bepalen waar een plaatje geplaatst moet worden zijn in de inplakkaders een aantal figuurtjes in zwart wit ingetekend. Op pagina 7 t/m 17 hierna zijn alle plaatjes in de juiste volgorde per pagina afgebeeld..

LUTE02B

Plakboek voor Ollie B. Bommel plaatjes

Heruitgave

(volgens Matla 1964)

6 ongenummerde bladen met 44 plaatjes om op te plakken boven de teksten.

Kenmerken

Gekartonneerd boekje van 14,2 x 23,5 cm met twee nietjes in de vouw. De afbeelding die bij de eerste uitgave de hele voorkant en idem de achterkant siert is hier in tweeën opgedeeld en voor de helft op de voorkant en de helft op de achterkant geplaatst.

Het verhaaltje en de volgorde van de plaatjes daarin zijn hetzelfde gebleven, en de teksten op de binnenkant van het voorplat en het colofon op de laatste pagina zijn ook hetzelfde gebleven.

Om de plaatjes en de teksten op de smallere pagina's te krijgen zijn nu twee plaatjeskaders met de bijbehorende tekstregels op de bovenste helft van de pagina geplaatst en twee op de onderste helft.

Anders dan bij het Disney plakalbum zijn de afmetingen van de inplakkaders in beide versies van het Bommel plakboek gelijk aan de afmetingen van de wikkels, 60 x 60 mm. Het was dus kennelijk de bedoeling om de hele wikkel in te plakken en daarmee het onaantrekkelijke schots en scheve uitknippen onnodig te maken. Toch zijn in de voorkomende albums vaak de plaatjes helemaal uitgeknipt.

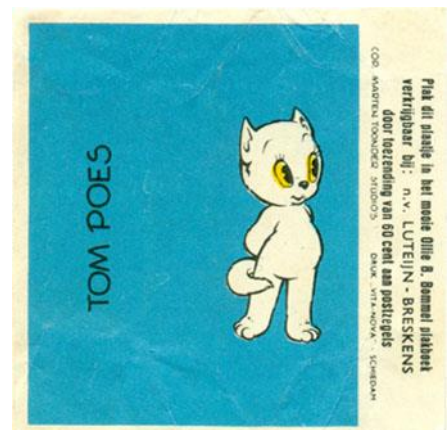
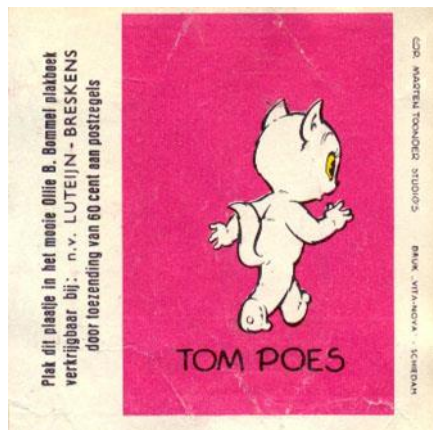
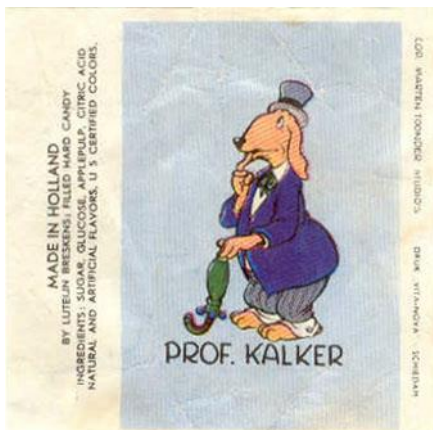
De plaatjes

Er zijn drie uitvoeringen van de wikkels bekend.

Er is een Engelstalige versie met op de tekststrook langs de linkerkant van de wikkel dezelfde uitvoerige tekst als op de tweede Engelstalige uitgave van de Disney wikkels, zie Pluto op pagina 2 hiervoor en Prof Kalker hieronder.

In de Nederlandstalige versie zijn er twee uitgaven. In de eerste, meest voorkomende versie staan de namen van de afgebeelde figuurtjes horizontaal eronder. In de vervolgdruk met kleine oplage na de "verticale" heruitgave van plakboek is ook een bijdruk van de wikkels gemaakt, maar nu met de naam van de figuurtjes verticaal; zie het rechter plaatje hieronder. Bovendien is de tekststrook naar rechts verhuisd waarbij de copyright- en drukvermelding rechts is blijven staan en de breedte van de witrand links in balans is gebracht met de witrand boven en onder.

De wikkels waren om de snoepjes gevouwen. Dientengevolge zitten er vouwen en kreukels in de wikkels. Dat hoort erbij, en omdat de wikkels van dun zacht papier zijn, zijn de vouwen niet storend. Soms zijn de plaatjes netjes gladgestreken, en bij afgeweeke hergebruikte plaatjes zijn ze in het algemeen helemaal vlak.

Index van de OBB plaatjes

Uit de OBB en Tom Poes verhalen:

personage	plaatjes
Ollie B. Bommel, een heer van stand	5, 17, 42
Tom Poes, de slimme jonge vriend	4, 14, 26, 43
Joost, de trouwe butler van heer Ollie	20, 25
Dickerdack, burgemeester van Rommeldam	2
Dorknoper, ambtenaar van Rommeldam	12
Bulle Bas, commissaris van Rommeldam	3, 11
Wammes Waggel, de dorpsidioot	24, 32
Walrus, kapitein	33
Bul Super, boef	6
Hiep Hieper, zijn boefjesmaat	7
Hocus Pas, magiër	1
Prof, Sickbock, schurkachtige wetenschapper	23
(de) Cantecler, potsierlijke markies	38
Grootgrut, kruidenier	22
Terpen Tijn, kunstschilder	39
Argus, journalist	44

Uit Olle Kapoen (Algemeen Handelsblad 1946), door Phiny Dick:

personage	plaatjes
Olle Kapoen, een eenvoudig woudmannetje	29, 40
Puk Toffel, zijn pijprokende vriend	27
Verk	21
Uil	15

Uit Panda:

personage	plaatjes
Panda, eenvoudig beertje, miljonair tegen wil en dank	18, 35
Jolliepop, zijn huisbediende	36
Joris Goedbloed, oplichter van nature	16, 19, 37

Uit Kappie:

personage	plaatjes
Kappie, kapitein van een kleine stoomboot	8, 31, 34
De Maat, scheepsmaat	41
De Meester, machinist	28

Overige:

Signor Rivaldi	9
Pat O'Nozel	10
Okkie	13
Professor Kalker	30

De Bommelplaatjes in de volgorde waarin ze in het plakboek horen te zitten

Zie de volgende 8 pagina's.

Een aantal plaatjes komen voor met verschillende achtergrondkleur. Bij afgeweekte of verbleekte plaatjes kunnen kleurverschillen optreden waardoor ze minder lijken op wat hier is afgebeeld.

Pagina 1

1.

Komt u een plaatje tegen met een wezenlijk andere achtergrondkleur dan de hier afgebeelde, stuur dan een duidelijke scan naar plaatjesalbums@caiway.net

2.

3.

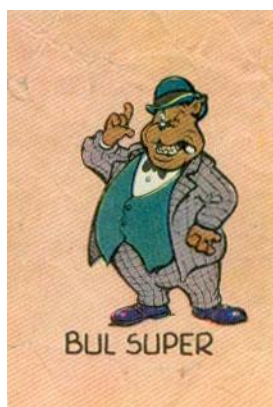
4.

5.

6.

7.

8.

9.

felgeel

10.

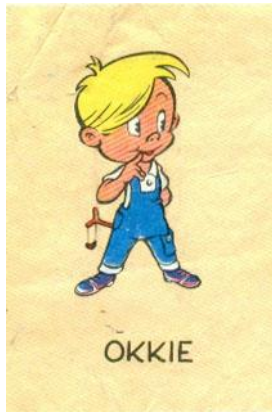
11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

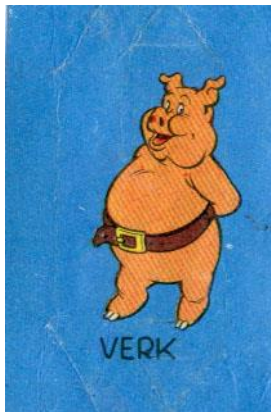
19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

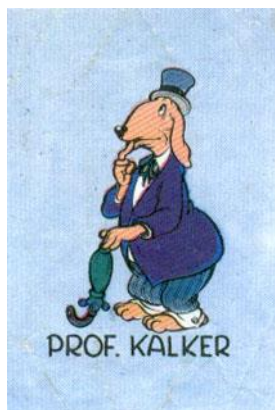
28.

29.

30.

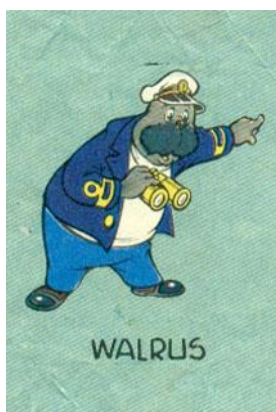
31.

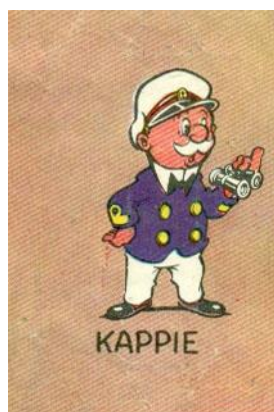
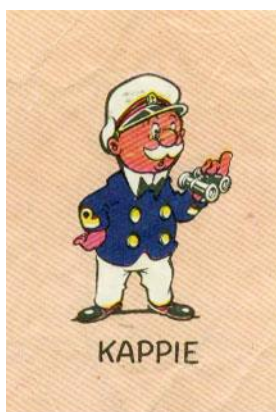
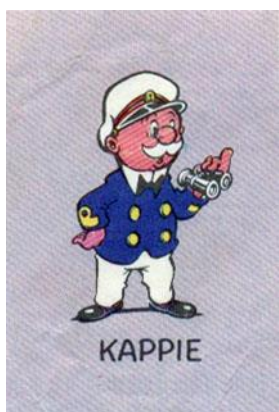
32.

33.

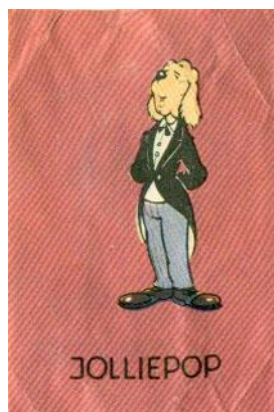
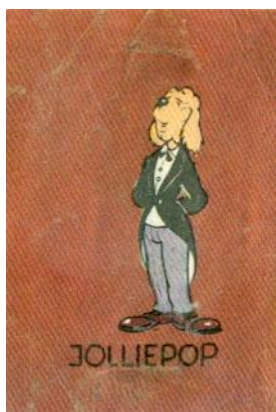
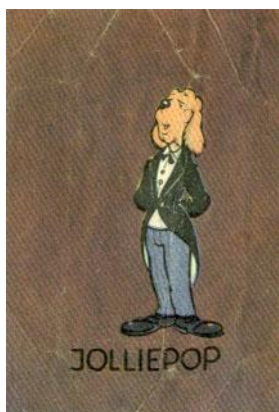
34.

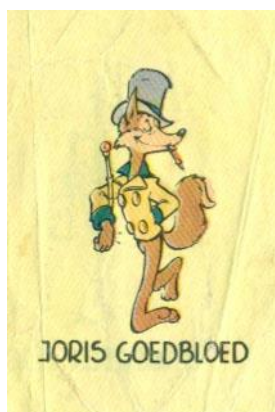
35.

36.

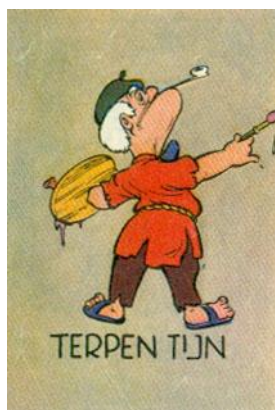
37.

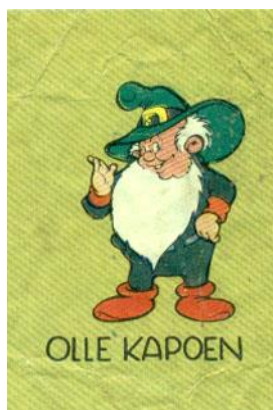
38.

39.

40.

41.

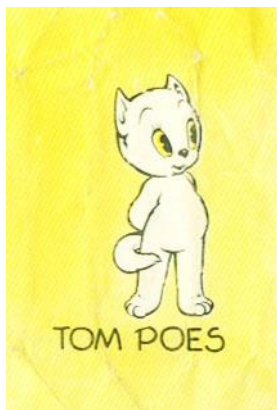

Deze misdruk, gevlekt, met scheve titel en verschoven afbeelding komt frequent voor.

42.

43.

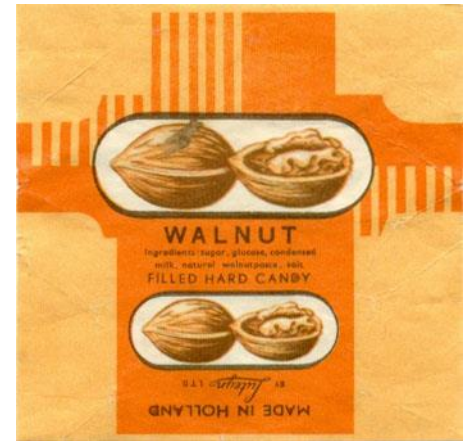
44.

Beknopte geschiedenis van het familiebedrijf

De “suikerbakker” Luteyn, oorspronkelijk gespeld met “y”, in Breskens (Zeeuws-Vlaanderen) bestond al in de negentiende eeuw. Begin 20^e eeuw was Luteyn ingeschreven bij de Zeeuwse KvK als “W. Luteyn Azn. Zeeuwsche Fabriek van Drops en Suikerwerken”. In 1926 werd het familiebedrijf omgezet in de “N.V. W. Luteyn en Zonen Fabriek van Suikerwerken”. Na de oorlog werd dat gemoderniseerd tot Luteijn met “ij”. Luteijn heeft nooit geadverteerd, met uitzondering van een nieuwjaarswens in 1951.

Luteijn was na de oorlog voor de omzet in Nederland volledig afhankelijk van de snoepwinkeltjes, die in vijftiger jaren als paddenstoelen uit de grond schoten. De opkomst van de zelfbedieningszaken in de zestiger jaren gevolgd door de supermarkten maakte een einde aan de kleine snoepwinkeltjes. Luteijn probeerde door vernieuwing van zijn producten een nieuwe positie te veroveren, maar kreeg in Nederland geen aansluiting.

In Engeland bleef de afzet van de “filled hard candy” wel stabiel, maar de Bommelplaatjes konden daar niet concurreren met de populaire kauwgumplaatjes van filmsterren en popsterren. Daarom werden ze voor de Engelse markt al snel vervangen door populaire zangers.

Circa 1967 werd de export overgenomen door het handelshuis “Th. van Huijstee N.V. Export van Nederlandse levensmiddelenfabrieken over de hele wereld” in Leeuwarden. Van Huijstee ging verder op de Engelse markt met de traditionele zuurtjes onder zijn eigen naam, met weer plaatjes op de wikkels, aangepast bij de tijd met getekende oldtimer auto's. Dat is het laatste wat van de snoepjes vernomen is.

